

בית ועד

לזכרו של הגאון רבי דוד ברונר זצ"ל
מנהל רוחני בישיבת נתיבות חכמה

גיליון מס' 5

הגאון רבי דוד ברונר זצ"ל - ישיבת נתיבות חכמה הדרך הפנימית להגיע לידי שמחה

אור יחזקאל (דרכי העבודה עמ' שפא).
במעשה של קין והבל אומר הקב"ה
לקין - 'למה חרה לך ולמה נפלו פניך'
(בראשית ד ה), כביכול הקב"ה בא
בטענה אל קין למה אתה עצוב? ותמה
הג"ר יחזקאל זצוק"ל, מדוע לא יפלו
פניו? הרי מחשבתו של קין הגיעה
מהתשוקה להשגת השלימות בהבאת
קרבו לפני המקום ובקבלת המנחה
מידו. וכאשר קיבל הקב"ה את מנחתו
של הבל אחיו ואילו למנחתו שלו לא
שעה, טפחה המציאות על פניו והראתה
לו שאינו רצוי לפני המקום. וא"כ מתאים
וראו לו שיחרה לו על כך ויפלו פניו,
ואדרבה צערו מראה על דרגה עליונה,
ומהי הטענה עליו מדוע נפלו פניו?!

וייסד המשגיח רבי יחזקאל חידוש עצום,
שמכאן נראה שמכל מקום הקב"ה תבע
אותו על כך, מפני שבכל מצב אליו
שהאדם נמצא, הוא חייב להיות מרוצה
ושמח ממצביו ורוחנית, ואף אם
הגיע לדיוטא תחתונה! ובוודאי עליו
לדרוש ולתבוע מעצמו רבות להתעלות
מכך, אך עם זאת מוכרח להיות מרוצה
ושמח ממה שעכ"פ קיים אצלו, וממה
שהשיג עד עתה.

ובכך באר, שהגם שהקב"ה לא שעה אל
מנחתו של קין, מ"מ הוא מורה לו, שמצב
זה של נפילת הפנים ורוגז - המורה על
חוסר שביעות רצון, אינה הדרך הנכונה.
לא רק מצד שאינו מתקדם אל מחוז
חפצו, אלא על שעי"כ הוא יכול לרדת
לגמרי מדרגתו, מציאות של מירמור
ודכדוך של אדם שאינו מרוצה ממצבו
- כואב מאד לנפש, והכאב מסית אותו

אומרים לפעמים בימים מסויימים היום
היה יום שמח, מהי החוויה האמיתית
של השמחה? בדרך כלל הדבר מתרחש
כשהאדם חווה חוויה אמיתית המביאה
אותו לסיפוק ולשלימות. כל התקדמות
שהאדם מתקדם בה יותר, מוסיפה
בו חוויה זו ומביאה אותו לשמחה.
הוה אומר, שה'שמחה' היא ביטוי של
התקדמות של האדם בדרך לשלימות.

הערכת האדם כמקור לשמחה

נעמיק בנקודה זו מעט. כתב בספר
ארחות צדיקים (שער השמחה) -
'המידה הזאת באה לאדם מחמת רוב
שלווה בליבו בלי פגע רע, והאדם המפיק
תאוותו ולא יאדע לו דבר המעציב אותו,

בזה יהא שמח תדיר ויאורו פניו וכו'.
כולנו יודעים שצורת אדם היא דבר
גבוה עד מאד 'בחירי הציורה', וההגדרה
המדויקת שלו היא 'צלם אלוקים'. חווית
החיים שהאדם חווה מגיעה מהמקום
הגבוה ביותר בפנימיותו - מהקשר שלו
עם הקב"ה. הקב"ה הוא מקור השלימות
בעצמה, וככל שהאדם מתקרבו ומתקשר
אל הקב"ה, הוא רואה את עצמו כחלק
מהשלימות וזאת חוויה מעצימה ביותר.
זאת חוויה של השתייכות לשלימות
שבה האדם 'חי' וממילא הוא מרגיש
חוויה עצומה של שמחה. כל הפעולות
שגורמות לאדם לחיות בשמחה
אמיתית, נובעות מהחוויה של התחברות
לעולם של שלימות, כיון שהשלימות
מביאה את האדם לשמחה.

נתבונן מעט בכיאוורו של מרן המשגיח
הגה"צ ר"י לוינשטיין זצוק"ל בספר

גמ' בתענית (כט). מובא - 'משנכנס
אדר מרבית בשמחה' - וכך נפסק להלכה
במג"א ובמשנ"ב [תרפו סק"ח]. יש
דעות באחרונים הסוברים שדין זה חל
כבר מאדר א', ונסה להרחיב מעט
בעיקרה ויסודה של מצות החודש -
'שמחה'.

עצם ההוראה קשה למתבונן, איך ניתן
לומר לאדם 'תהיה שמח!', הרי ממה
נפשך, מי אינו רוצה להיות שמח?!
שהרי אם כה חשוב הדבר, מדוע שלא
נצוה לשמוח כל השנה, ומדוע לחכות
עד חודש אדר? ואם האדם אינו שמח -
כיצד ניתן לכפות אותו לשמוח בחודש
זה?!

כעין זה ניתן לשאול על 'אהבת התורה':
כששואלים אדם 'האם אתה אוהב
את התורה?', לבטח ישיב - 'כן, בודאי
אני אוהב!', אך אם זה כך, כיצד אפשר
לבקש ממנו לאהוב את התורה אם הוא
אינו אוהבה באמת?

יש אומרים שכוונת חז"ל להורות שיש
לעשות פעולות המביאות את האדם
לידי שמחה, כגון שתיית יין וכיו"ב.
אמנם, לא מתקבל על הדעת שבכך
מסתכמת ההלכה שבאדר ראוי להיות
בשמחה, כאשר המכוון להיות בשמחה,
לא מסתבר שיש לנסות בכוח להביא את
האדם בכוח למצב של שמחה כשאינו
חושק בה. אין ספק שהשמחה בחודש
אדר היא אמיתית ופנימית, ונסה
להרחיב מעט את הדברים.

אם נתבונן ונשאל, מתי האדם שמח?
ומהי מהותה של השמחה? בני אדם

לנסות למצוא פורקן באמצעות היצר הרע, או אז מידותיו הרעות משתוללות בקרבו והוא נעשה חסר גבולות.

והוכיח רבי יחזקאל, מסופו של קין שלאחמ"כ ירד והידרדר ממעלתו עד שרצח את אחיו! התורה ממשיכה ומתארת כיצד נכנס עם אחיו בדברי מצה ומריבה כמשנ"א - 'ויהי בהיותם בשדה, ויקם קין על הבל אחיו ויהרגהו'. ולא זו בלבד אלא המשיך וכפר בעיקר, דאחר המעשה הנורא שאל אותו הקב"ה 'אי הבל אחיך', וקין ענה 'לא ידעתי, השומר אחי אנוכי?' ומפרש רש"י שנעשה כגונב דעת העליונה, ויש כפירה בדבריו שמראה כאילו ח"ו יתכן שמעשיו נעלמו מעיני הקב"ה. אילו היה שומע לדברי הקב"ה מתחילה ומבין שאין לו להיבהל וליפול ברוחו, לא היה יורד ומגיע לידי כך.

עומק הענין הוא, שאע"פ שהביקורת האישית היא הכלי שממנו יכול האדם להכיר את נפלותו, ואת הצורך לתקנם כראוי, עד שכל תורת המוסר בנויה על הכרת פחיתות מעשיו, והנטיית לעשות רע, מ"מ כל העיסוק בביקורת מועיל רק כאשר הנפש יציבה ושמחה בעצמותה, וממילא כוחה במתניה לקבל ולהכיל את התוכחה ולתקן את הנדרש בעקבות כך. אולם כאשר נפשו של אדם סוערת עליו, והוא מדוכדך, ומרגיש שפל ומאוכזב מכשלונותיו, ועוד מוסיף על עצמו ביקורת והלקאה עצמית על רוע מעשיו, לא רק שאין זה מקדם אותו ליעד הנצרך, אלא הוא עלול להמשיך ולהיכשל ומצב נפשי זה יכול להביאו לנפילה נוספת.

הקושי בדורינו להגיע למידת השמחה

בענין זה ייסד מרן המשגיח רבי שלמה זולבה זללה"ה דברים ברורים בספר עלי שור (ח"ב שער ב, פ"ז). בדורינו, נחלשו הלבבות מבעבר, וע"כ אע"פ שכל תורת המוסר מיוסדת על הביקורת בהכרת פחיתותו של האדם, והצורך לשפץ ולתקן את מעשיו, מ"מ, כיון שרבתה חולשת הנפש, המוסר הביקורתי לא יקדם איש, ויתכן שיוביל אף לדכאותם. לכן עיקר

הלימוד המוסרי צריך להיות בהכרת רוממות האדם, ובידיעת הכוחות הנפשיים החזקים שבו.

אלו דבריו: 'לא הרי הדור האחרון כהרי הדורות הקודמים בלימוד מוסר. עד לחורבן יהדות אירופה היו האנשים יותר תקיפים בדעת ויותר עצמאיים להתמודד עם בעיות החיים. מצבם הכלכלי והחברתי היה בשפל המדרגות. אבל מבחינת רוחם היו דורות איתנים, אלא שהרוחות שהיו מנשבות אז בעולם העמידו אותם בפני ניסיונות נוראים... היום, מצבם הכלכלי והחברתי של פני הישיבות השתפר לאין ערוך, אבל הדורות ירדו פלאים בהשגת רוממות האדם וגדלות בתורה. דיבורים על 'להיות גדול בתורה' הם היום אמירה בעלמא. המדבר על זה עוד, ציורו במהות הגדלות מעורפל מאד, ויתכן שהכוונה למשרה תורנית מכובדת.

גדלות של אמת כמעט ונעלמה מתוך שטח הראיה שלנו. היום כשמדברים על רוממות האדם, מתקשים בני התורה מאד להבין משמעות הדברים. הדוגמאות של גדלות אמיתית מעטות ורוב לומדי התורה אינו מכיר מקרוב הגדולים המעטים שנשארו לנו לפליטה. אנשי דורינו, אינם יכולים עוד לעמוד בתוכחה נמרצת כפי ששמעו אותה דורות קודמים מרבותיהם בעלי המוסר. גם ניתוח מעשים ומידות עד לחשיפת השחיתות הטמונה בהם - יותר ממה שהוא יחכים, הוא ידכא, ויגרום יאוש לבני דורנו הצעירים. רק אחרי תקופה ממושכת של הרמת רוחם, והשרשת ידיעת רוממות האדם, יוכלו לעמוד בהכרת צד הפחיתות של האדם.

ראשית דרכו של הלומד מוסר, צריך להיות לימוד רוממות האדם... המתחיל ללמוד ספר מסילת ישרים במתכונת של לימוד מוסר, ייטיב בתקופה הראשונה שלא להתעכב בכל פרק לערוך חשבון נפשו על ליקויו במידה שהוא עוסק בה, אלא ילמד את המידה בכל עומקה ויתלמד להעריך אותה ולהשתוקק אליה...!

זוהי הסיבה שבדורינו במיוחד, רבו הדיבורים והצורך בלימוד תורת הנפש - מקור החויות והתשוקות

של האדם, והרבה אנשים מרגישים את הצורך להבין ולהכיר את נפשם, אם זה על עצמם, ואם זה בתחום החינוך. ובעקבות זה התפתחו בעשורים האחרונים שיטות רבות להכרת והבנת הנפש ודרכי הטיפול בה, ורבים הם מקורות חז"ל מהם אנו שותים, שמראים לנו את מבנה הנפש ותכונותיה, והם יתוו לנו את הדרך הישרה להכיר את עצמינו וליישר את דרכינו.

מספרים על מרן המשגיח רבי ירוחם ממיר זצוק"ל, שכדי לעמוד על תכונת נפשו נסע בנופש לקרובים שלו להכירם, ואמר שכיון שרוב בני דומים לאחי האם, א"כ בכך יכיר את תכונת נפשו ויידע כיצד לתקן נפשו ולשמוח בה.

מהות השמחה - ישרות בשלימות

ידוע, שבעלי חיים אין להם שמחה במהותם, יש להם הרבה הרגשות - אבל השמחה נעדרת מהם. טעם הדבר, כי שמחה היא תוצר של התקדמות והשלמה, ובעלי חיים אינם מתקדמים, הם רק שורדים. ניטול לדוגמא את האריה: הוא גדל במשך שנה או שנתיים - ואחרי כן אין לו התקדמות, הוא רק שורד - אוכל, ישן, טורף וחוזר חלילה, חז"ל אומרים ש'שור' נקרא בשם 'שור' מתחילת חייו ועד סופו, ואילו לבן אדם יש התקדמויות בימי חייו כל העת: בתחילה הוא תינוק, אחרי זה הוא נהפך לילד, אחרי זה בחור - בן חמש שנים למקרא, בן עשר למשנה, בן שלש עשרה למצוות, בן חמש עשרה לתלמוד, בן שמונה עשרה לחופה, ועוד, יש סדר התקדמות בחיי האדם. אצל בעלי חיים, הם מגיעים לאיזשהו שלב שמתפתחים מעט, והכל נעצר, הם גם לא התקדמו במשך הדורות - האריה דומה בדיוק לאותו אריה שהיה לפני אלפיים שנה, הוא אוכל צביים, רץ. טורף, וכדומה, אותה נהימה וצורת חיים נמשכת למעלה מחמשת אלפים שנה.

אמנם בני האדם במשך כל הדורות התקדמו, גם הגויים התקדמו - בחכמה, בטכנולוגיה וכדומה, וכשיש התקדמות, מגיע הרגש של שמחה. כי

האדם נמשך ליצירה מתקדמת המקדמת אותו לשלימות, וכל פעם שהוא נוגע בשלימות, הוא מרגיש שמחה. מובא בחז"ל שגם מלאכים אינם מרגישים שמחה - כי מלאכים אינם מתקדמים, הם כבר שלמים בתפקידם, ואין אצלם התקדמויות כל העת, לכן הם נקראים 'עומדים'. ההתקדמות היא חוויה שרק בני אדם חווים - כי יש להם עליות וירידות, חולשות, וכך צומחים.

אך נקודת האמת היא, שהאדם בעצם נברא ישר כדברי קהלת (ז כט) - 'לבד ראה זה מצאתי אשר עשה האלוקים את האדם ישר וגו', ורק אחרי חטא אדם הראשון, הפכנו להיות 'רע מנעורי'. האדם במהותו הוא טוב ומושלם, אבל יש לו הרבה חסימות וקליפות המונעים ממנו בעזרת יצרו הרע להיות טוב בפועל בשלימות.

כל חוויה של הצלחה, שהיא הצלחה אמיתית ופנימית, היא בעצם חוויה אלוקית. וכידוע, לכל המידות יש צד חיובי וצד שלילי המגיעים מאותו שורש והאדם בוחר כיצד לתעל זאת בימי חייו. כמו כן בחוויה של הצלחה - היצה"ר משכנע את האדם ש'הצלחה' היא להיות מרומם מעל האחר, ולעתים אף להפיל כביכול את רעהו לבור. וכשהאדם תופס כך והוא חש בהצלחה שכזו, לעתים הוא מתמלא ב'שמחה', אך היצר משתמש ברגש שמחה זו בצורה השלילית. אך אין כל השוואה בין רגש מדומה זה לחוויה חיובית אמיתית שיכולה להביא את האדם לשמחה פנימית. אפילו בדברים הפעוטים, אם האדם חש במעשה שיוצר אצלו חיבור וקירבה למשהו אלוקי, הוא מגיע לשמחה אמיתית.

שאלתי פעם את עצמי: האם יהודי באמת שמח יותר מגוי? התשובה היא: בודאי שכן! גוי אינו יכול לחוות חוויה אלוקית. היו גדולים שאמרו שהם היו האנשים השמחים בעולם. וכך האמת! עשירי תבל מתארים בעצמם עד כמה הם רחוקים מהשמחה, כי שמחה נובעת ממצב בו האדם מסופק מעצמו, וגוי אינו יכול להגיע מעודו לסיפוק כפי שיהודי יכול להגיע אליו. אם הגוי יעשה דברים חיוביים, כמו שבע מצוות בני נח או הצלת חיים, יכול אף הוא לחוש שמחה - אבל אף פעם לא יגיע לשמחה שיהודי מרגיש. ואיננו מדברים על שמחה נקודתית, שהאדם עושה משהו מסוים המביאו לשמחה, אלא הכוונה לשמחה שמגיעה מעצם חווית החיים

של האדם. בנקודה הזאת, אין להשוות גוי ליהודי.

מעודי תמהתי, מדוע הרחיבו חז"ל רבות במעלת המשמח חתן וכלה, כמו שמובא בדברי הגמרא בכתובות (יז): 'אמרו עליו על רבי יהודה בר אילעאי שהיה נוטל בד של הדס ומרקד לפני הכלה ואומר כלה נאה וחסודה, רב שמואל בר רב יצחק מרקד אתלת וכו'". גדולי התנאים והאמוראים היו יוצאים מגדרם לשמח חתן וכלה בשעת ימי המשחה. והרי חתן וכלה נמצאים ביום השמח בחייהם שהם בונים את כל עתידם, ולבטח הם שמחים בעצמותם שמחה מושלמת, ומה צריכים שגדולים וחברים ישמחו אותם עוד ועוד, והרי יותר היה מתאים לתת להם בשמחתם לשמוח בעצמם, ואילו בעולמינו משקיעים עולם ומלואו בערב כלולות של כל בניית בית יהודי.

ודומני, שהסיבה האמיתית נעוצה בכך, שכידוע, השרוי בלא אשה שרוי בלא תורה בלא שמחה, שהרי הוא פלג גופא, וביום כלולותיו הוא הופך ל'אדם השלם' שבונה את ביתו השלם לדורי דורות. ככל שהבנין יהיה מיוסד על חוויה מרוממת ושמחה יותר, כך עתידו והצלחתו מובטחים יותר. לכן מתאמצים ככל הניתן לשמחם עוד ועוד ולגרום להם לחוויה נרגשת שתראה להם את גודל השעה והמעשה ובכך יבנה הבית בשלימות לדורי דורות. אלו 'שבע הברכות' שמתברכים החתן והכלה ששמחתם תהיה כגן עדן מקדם - קודם החטא, אז היתה השמחה מושלמת בכל יצירה ומעשה.

השמחה בחודש אדר למעלה מגדר הטבע

אחר שנתבאר כי יסוד השמחה היא התקדמות האדם לעבר השלימות באורחותיו, עלינו להבין, מדוע דוקא בחודש אדר נצטוונו בה? שהרי אם שמחה זוהי התקדמות, לכאורה האדם נצרך להתקדם כל השנה, ואם אינו מתקדם, אז גם באדר אינו יכול להיות בשמחה.

והתשובה לכך לכאורה, שהרי בעצמותו כל אחד מרגיש שמחה כשהוא מתקדם בדרכי השלימות, אלא שלכל התקדמות באדם יש מסגרת של תקשורת. לדוגמא: לכל בחור בישיבה ישנם חברי חדר, אם הינו חפץ שיהיו שמחים עמו ושיאהבו אותו, עליו לדעת שיש צורת התנהגות המתאימה לאופי חבריו. הוא אינו יכול לעשות מה

שמתחשק לו בכל רגע במחיצתם, ולצפות שייחננו ממנו. כשהאדם יתנהג ברוממות, חברי החדר יהיו שמחים עמו בכך. לכל מסגרת של תקשורת, אמורים להיות יחסים להתנהלות הקשר בין אחד לרעהו, היוצא מן הכלל, היא אהבת אב לבנו, שכן אם נשאל למשל אבא או אמא לבן פעוט - מדוע הנכם אוהבים את בנכם, האם בגלל שהוא מוצלח, או אולי מפני שהוא מתנהג יפה?! התשובה תהיה בהירה - אב או אם אוהבים את בניהם בגלל שהם פרי ביטנם וכל עולמם, ותו לא!

כיום, איננו מפותחים דיינו ברגשותינו, ושמים דגש יותר על מנת המשכל. אולם עלינו לדעת שהיהדות בנויה על שניהם במיזוג מופלא. דוגמא לדבר, כאשר אמא חוזרת לביתה ומספרת לבנה שרכשה עבורו 'מתנה', הוא יסביר לעצמו מיד 'התנהגתי יפה ולכן מגיע לי' או יתלה בדבר טוב שעשה. אך התשובה הנכונה צריכה להיות: 'כי אמא עברה ברחוב, וראתה בחנות חפץ מסויים שידעה כי בנה חושק בו, ואמרה לעצמה הרי בני כה חושק בכך, ואני כה אוהבת אותו - אז רכשתי לו זאת כמתנה!'. חוויה של אהבה בסיסית יוצרת רצון לתת, ולא צריכים לחפש סיבות למה נותנים כשחשים חיבור וחוויה משותפת.

לצערנו בדור האחרון נוצרה תובנה שאהבה, היא בתנאי. חינוכו אותנו שהאדם צריך להצדיק את קיומו כל הזמן, מדוע הינו שווה, ולמה הוא ראוי לדבר מה. תפיסה זו מכניסה אותנו למתח תמידי ש'צריך להוכיח לכל הסביבה שאני שווה'. זו אינה תקשורת נכונה, תקשורת אמיתית מבוססת על תפיסה שונה - 'אני בתור אבא מכיר ומעריך את הילד שלי, וזה אינו קשור למעשיו, ולא דוקא כי הוא ילד טוב, שודאי זה מוסיף, אבל זו לא הסיבה העיקרית'. בסיס האהבה אינו אמור להיות מותנה. אבל אנחנו מתנים כל דבר להתנהגויות. ואלו דוגמאות חינוכיות פשוטות, ילד שמשתולל בבית ושובר כוס זכוכית למשל, אומרים לו - 'תפסיק להתנהג ככה! שובב!', וזה נשמע הגיוני, אך זו טעות נוראה! הילד עשה מעשה חריג או שובבני והסביבה הקרובה שופטת אותו והופכת אותו לאישיות שלילית באמירה אישית - 'אתה ילד היפראקטיבי!' והרי אם הוא באמת היפראקטיבי, מדוע לכעוס עליו הרי אלו הנתונים שלו, ואם הוא לא היפראקטיבי אלא אירעה לו תקלה מיקרית - למה לומר לו שהוא שובב עם צליל רוע?

לכן הכלל הוא תמיד כפי שאומרים אנשי חינוך, במקום להגיד לילד שהוא ילד רע, תגיד לו שהוא עשה מעשה רע! המעשים שלו אינם מגדירים את אישיותו, המושג שהמעשה מגדיר את הבן אדם - אינו חינוכי בעליל! אם מיישו מתעצל, אין לצעוק עליו 'למה אתה עצלן!', אלא 'למה אתה עושה מעשה עצלות שאינו מתאים לטבעך?' אנחנו יודעים שהרי אתה לא עצלן!. זה הברדל דק אך מהותי. אדם שמגדירים אותו בצורה מסוימת לפי מעשיו - הוא קונה זאת בדיעבד בפנימיותו, ומתחיל עם הזמן להאמין בכך, הוא נכנס למערכת של תסכול והשמחה נעדרת ממנו.

כל השנה אנחנו נמצאים בעמדה שאנחנו דורשים הרבה מעצמינו. אבל באדר אירעה תופעה נדירה כמותאור במגילה. עם ישראל הגיעו למצב שנהנו מסעודתו של אחשורוש הרשע, ונגזירה עליהם כליה. והעולם שואל, שהרי היו תקופות - גם בזמן הבית המקדש - שעם ישראל עברו על ג' עבירות חמורות, ולא מצאנו שהייתה גזירת כליה על כל העם, ולפתע בפורים כשהלכו ונהנו מסעודה של אותו רשע - שנאמר במפרשים שהיא היתה בהכשרי מהדרין - מגיעה להם גזירה על השמדת כלל ישראל ח"ו!?

אלא, עומק הענין הוא - שהדבר החמור במסגרת תקשורת בין בני אדם, היא מערכת האימון, יש דבר שאין עליו סליחה ומחילה: בגידה. אם אדם בקשר עם חבר, והולך מאחורי גבו ובוגד בו, זוהי יריקה בפנים! אחד הדברים המאוסים בעולם הינו - מרגל. אתה חי בינינו, אחד מאיתנו - ואתה פועל נגדנו?! לבגידה אין מחילה. גם בתורה, אישה שבוגדת בבעלה - מוגדרת סוטה - שהיא אחת התופעות הבזויות בעולם היהדות.

אותו הדבר אירע גם במעשה פורים, התביעה היתה על שנהנו מסעודתו של אחשורוש. אחשורוש ישב בבגדי כהונה כפי המובא במדרש, השתמש בכלי בית המקדש - וזה מראה שהוא כבש את השכינה כביכול - ואתם היהודים המכירים שם שמים משתתפים בכך בשמחה?! נהנים עמו יחד ומגבים את מעשהו השפל, במקום הכי ירוד בעולם היהדות?! - בוגדים! אמר הקב"ה, עם

בוגדים אינני מתעסק, שכן אם הייתם חוטאים בחטא מסויים, ניתן לצפות לעשיית תשובה - אבל לבגידה אין סליחה. ואז קרה דבר נדיר ביותר שלא התגלה מתחילת הבריאה - גם כשבני ישראל בגדו בהקב"ה, ויש כביכול נתק, בכל זאת הקב"ה מציל אותם, והסיבה לכך, שכאן גילה הקב"ה יסוד עצום במהותינו, שמתחילת הבריאה טרם נתגלה לנו בכזו בהירות: 'אתם ילדים שלי, בגלל שאתם ילדים שלי - ותו לא!'. גם בן שבוגד באביו, נשאר בנו וזה נתון בעצם!

מתבאר כאן יסוד מופלא: להיות הבן של האב אינו דבר מוזנה! איש ואישה, זה דבר מותנה - אם שניהם רוצים לחיות באהבה מעולמות שונים צריכים לסייע ולספק צרכי האחר, וככל שנותנים יותר מקבלים יותר, ואם לא עושים כן, חלילה תתפרק החבילה, אך בן ביחס להוריו - אין אפשרות לנתק את הקשר הזה לגמרי.

בפורים התגלה היסוד - שהאהבה בין עם ישראל להקב"ה, היא אהבה שמוטבעת בטבע היהודי, שגם אם חלילה הוא בוגד, ויכול לעבור על העבירות שבתורה - עדיין הקב"ה אוהב אותו ומצפה להתקרבותו. כך היה גם ביציאת מצרים שנתהוינו לעם מתוך מ"ט שערי טומאה עד לקבלת התורה. כפי המובא בספרים, עבירות יכולות לבנות חומות ומחסומים בינינו להקב"ה אך רק עד למקום מסוים, וזהו סוד הקשר בין הקב"ה לעם ישראל.

הלכה המעשי לעבודתינו בימי השמחה

נתרגם את הדברים לעולם המעשה. אם כל השנה בחור מרגיש שהקשר עם הקב"ה מותנה: 'אם הינו לומד טוב, מתפלל בכוונה, אז יש לו קשר עם הקב"ה, ואם לאו, הקב"ה חלילה אינו רוצה בו, ואז אומר לעצמו, אם אני במצב ירידה, מה הענין להתפלל בכוונה, ללמוד ולהשתקע בתורה. הוא חי בהתניה - אך הקב"ה אומר לכל אחד - 'אני אוהב אותך בגלל שאתה בני ובעצם אתה טוב, כי אתה שייך לעולם של שלימות'. ומרן החפץ חיים היה אומר ש'הקב"ה אוהב אותנו יותר ממה שאנו אוהבים את

עצמינו'. ברגע שמתברר לנו שהקב"ה אוהב אותנו בלי תנאים, וכשנרגיש את הקשר האמיתי עם הקב"ה - הוא הופך להיות שמח במהותו ובפנימיותו.

היה פעם ילד בביהמ"ד של מרן הגרי"ז מבריסק זצוק"ל שקפץ ורקד - הוא נראה שמח. אביו כמין התנצל ואמר למרן הגרי"ז - הוא עדיין לא מבין מה הם החיים, אז הוא שמח... ענה לו הגרי"ז: 'לא, זה טבע האדם ככל שהוא ישר יותר להיות שמח, כמו שיש טבע לכל תינוק לאכול כל דבר שנגד עיניו, כי אינו מכיר טוב ורע, יש לאדם טבע להיות שמח, כי יש לו קשר קרוב עם הקב"ה, אלא שאנשים הורסים לעצמם את השמחה עם נסיונות החיים, והוא עדיין ילד שעדיין לא הרס זאת.'

בחודש אדר התגלה לנו יסוד מופלא, שאתה אהוב בעצם מחמת היותך יהודי, והסביר לנו רבינו הרמח"ל שבכל שנה בחודש זה יורדת לעולם אותה השפעה. לכן זהו הזמן לחזק את הקשר בינינו להקב"ה. במבט ראשוני, יתכן ולא היינו בוחרים חודש זה - בסוף זמן שבהם לא כולם בשייגען המיוחד, אך זהו הענין, שזה אינו קשור לשייגען - וודאי שבכל השנה אנחנו עובדים להתקדם, אבל המצב באמת - שפורים אינו חג רגיל עם איסור מלאכה וכדומה, אלא יום חול, כי אינו מותנה ליום טוב, או אפילו ליום מסוים וקבוע - יש כאלו החוגגים זאת ב"ד, ט"ו, כמובא במסכת מגילה. גם האדם שיכור ביום הזה והוא מתעלה מעבר לד' אמותיו השיגרתיות ומנסה לצאת מבועת הדמיונות בה הוא שרוי במהלך השנה, ואין כמו יין המשכר לגרום זאת להכיר עולמו הפנימי הישר שעמו הוא נולד.

לכן בעוד שבלייל שבועות קיבלנו את התורה וישנה השפעה של קבלת התורה בכל שנה, שמי שאכן עושה בה שטייגען, זוכה לאותה השפעה וקשר נצחי עם התורה הקד', בחודש אדר גילינו תופעה מיוחדת של אהבה ללא תנאים, המתבקש מעמנו הוא רק לחיות נכון ולשמוח עם השלימות שהשגת בשאיפתך לצמוח עוד, והיה זה שכרך לנצח נצחים ולשלימות החיים בעולמך עד בלי די.